

5549

36269

17-64

Pl. 1909

2010

657

3-39

ար.

062 (-9198)

164

Ա Ղ Ի Ի

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ

„ՄԵՂՈՒ“

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԱՆ ԸՆԿ.

1908 թ. Ի հունվարից մինչև 1909 թ. վերջը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Թ Ի Ք Ի Ս

Տպարան «ՊՐՕԳՐԵՍ» Ընկ. | Типография Т-ва «ПРОГРЕСС»

Вельяминовская, 7.

1909

17398

370

2137-20

657+369(156200)

2-39

«Մեղու» ԱՅԽԱՏԱՆՔԻ ՏԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1908 թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչութիւնը 1908 թ. տարեշրջանում ունեցել է 42 նիստ: Գլխաւոր հարցերը, որոնցով վարչութիւնս զբաղւել է եղել են՝ ա) Աշխատանքի բաշխման խնդիրը: բ) Աշխատանքի բիւրօ հիմնելու կարեւորութիւնը գ) Նոր ծրագրի մշակումը Աշխատանքի Տան և դպրոց է արհեստանոցների համար: դ) Նիւթական միջոցներ ձեռք բերելու հոգսը:

«Մեղու» Աշխատանքի Տունը հաւատարիմ մընալով իր բնութեամբ «Աշխատիր ապրիր» նշանաբանին, ամեն միջոց ձեռք է առնում աշխատանքի ազնիւ գաղափարը ներմուծել հայ կանանց և օրիորդների մէջ: Եւ ահա այդ պատճառով շատ լուրջ կերպով է վերաբերւել Աշխատանքի բաշխման խնդրին: Այս հարցը աւելի հիմնաւոր և նպատակայարմար հողի վրայ դնելու համար, վարչութիւնս թափել է բաւական ջանքեր, նա այս նպատակաւ շրջել է աշխատաւոր կանանց տները, ցուցակագրել է նոցա, ցուցակագրել է, նոցա աշխատանքի տեսակները, ծանօթացել է նոցա կարիքների հետ և ըստ նոցա չքաւորութեան բաժանել է այդ աշխատաւոր կանանց մի քանի կարգերի: Թէպէտ և այս վիճակագրական աշխատանքը կարօտ է դեռ ևս աւելի լուրջ ուսումնասիրութեան բայց և այնպէս այդ տեղեկութիւնները

պարզել է, որ աշխատանքի գլխավոր ձևը-կարն է: Այս պատճառով, վարչութիւնն ամեն կերպ աշխատում է կար մատակարարել իր բանւորուհիներին: Կար մատակարարելու աղբիւրները կարող են լինել պետական, հասարակական, հիմնարկութիւններից վերցրած կապալը, կամ վաճառքներ կազմակերպելը:

Կայ և մի ուրիշ միջոց մշտապէս կար մատակարարելու համար, դա այն է, որ ընկերութիւնն ունենար մշտական խանութ, որով կարողանար սպառել աշխատաւոր կանանց պատրաստած իրերը, բայց քանի որ այս ձեռնարկութիւնը պահանջում է ընկերութեանս կողմից մի զգալի գումար, ուստի և վարչութիւնն դեռ այդ հարցը թողնում է ապագայում, որոշելու, երբ նրա նիւթական միջոցները աւելի բարւոք դրութեան մէջ կլինի:

ա. Կապալ:

Որովհետեւ կապալը, ամենալաւ միջոցն է աշխատանք բաշխելու համար, ուստի և «Մեղուի» Վարչութիւնը 1908 թ. 29-ն փետրւարի մասնակցեց աճուրդով կապալին և վերցրեց Խնամենդանստվոյից գինւորական հիւանդանոցի սպիտակեղէն պատրաստելը:

Այս կապալը հնարաւորութիւն տւեց 8 ամիս շարունակ 200 աղքատ բաժնի բռն նշանակութեամբ, չոր հացի կարօտ խեղճ կանանց աշխատանք տալ, այս կանանցից, աւելի նուրբ կար անողները ստանում էին ամսական 15—20 ռ., իսկ աւելի հասարակ կար անողները 10—15 ռ.:

Պէտք է նկատել, որ կապալներ վերցնելը շատ բարեբար ազդեցութիւն ունի աշխատաւոր կանանց համար այն է՝ որ ընկերութիւնը հանդիսանալով կապալաւոր, նա ազատում է բանւորուհիներին, այն վաշխառու կապալաւորներից, որոնք ձեռքից-ձեռք անցկացնելով կա-

պալը, ամեն մէկը իւր հերթին կեղեքում և շահագործում է բանւորուհուն: Այն ինչ ընկերութիւնը վերցնելով կապալ, նա չի աշխատում բանւորուհիների կարելավարձից մի որեւէ օգուտ ստանալ, այլ ընդհակառակը նորա նպատակն է միայն աշխատանք մատակարարել:

Ձնայած, որ այս կապալը ընկ. համար առաջի փորձն էր, բայց պէտք է նկատել, որ այդ գործը մեծ յաջողութեամբ կատարեց ընկերութիւնն: Բացի այս կապալը ընկ. վերցրեց նաև մի փոքրիկ մասնաւոր կապալ, քաղաքային հիւանդանոցի համար:

Երբ մեծ կապալը վերջացաւ մի նոր կապալ պետական հիմնարկութիւններից վերցնելու հնարաւորութիւն չեղաւ, որովհետեւ վաշխառու կապալաւորները սկսեցին դիմել ամեն տեսակ միջոցների, որպէսզի խանգարեն աշխատանքի տներին վերցնել կապալ և աճուրդի գները այնչափ ցածրացրին, որ ընկ. անկարող եղաւ նրանց հետ մրցել, որովհետեւ նրանց հետ մրցել դա նշանակում է, քնալ հակառակ ընկ. ամենահիմնական սկզբունքներին:

Բ Ա Ձ Ա Ր

Բայց քանի որ կեանքը ընթանում է իր շաւղով և օրըստօրէ անգործների բանակները խտացնում էր, գործազուրկները բազմում էին աշխատանքի տան դուռը եւ աշխատանք, աշխատանք աղերսում: Քաղցածների այդ ազնիւ արգարացի բողոքի և աղերսանքի ձայները հանգիստ չէին տալիս Վարչութեանը և Վարչութիւնը շատ լուրջ կերպով սկսեց մտածել, այն միջոցների մասին, որոնցով կկարողանար մշտական աշխատանք հասցնել գործազուրկներին, նա մի քանի ժողովներ շարունակ իւր զբաղման առարկան դարձրեց այդ հարցը: Երկար մտածելուց և մտքեր փոխանակելուց յետոյ, որոշեց, իր սեպհական միջոցներից առնել նիւթեղէն և բաժանել գործազուրկ

կանանց, որ նրանք պատրաստեն առօրեայ կեանքի մէջ ամենագործնական և պիտանի բաներ և ապա այս պատրաստած իրերը դուրս բերել վաճառքի, այսինքն կազմակերպել բնագար: Այդ ձևով 1908 սեպտեմբերի 1-ից մինչև դեկտեմբերը բաւականաչափ իրեր էր պատրաստած, ուստի դեկտեմբերի 14-ից մինչև 22-ը հնարաւորութիւն եղաւ կազմակէրպել մի բաղար: Բաղարում ընդունուած էին նաև կողմնակի չքաւոր կանանց աշխատանքները:

Բաղարը բազմակողմանի նշանակութիւն ունեցաւ ընկերութեան համար, բացի այն, որ նա հնարաւորութիւն տուեց մի քանի տասնեակ կանանց իրանց ձեռագործները արդիւնաւէտ կերպով վաճառելու, միևնոյն ժամանակ բաղարը ցուցահանդէսի բնաւորութիւն կրելով ծանօթացրեց հասարակութեանը ընկերութեան արհեստանոցներում պատրաստած աշխատութիւնների հետ:

Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք Ի Բ Ի Ի Ր Օ

Աշխատանքի բիւրօ հիմնելու կարեւորութիւնը օրըստօրէ աւելի զգալի է դառնում Վարչութեանս համար, որովհետև անագին թուով զանազան տեսակի աշխատանքներ պահանջող աշխատաւոր կանայք դիմում են ընկերութեանս և որոնց ընկ. անկարող է բաւարարութիւն տալու. Վարչութիւնս ձգտում է մօտ ապագայում հիմնել այդ բիւրօն, որը այնքան էլ մեծ ծախսեր չի պահանջում:

ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐ ԵՒ ԴՊՐՈՑ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԸ

«Մեղու» ընկ. Վարչութիւնը ցանկանալով իր գործունէութիւնը աւելի հիմնաւոր հողի վերայ դնել, իւր նոյեմբերի 15-ի նիստում որոշեց մի մասնաժողով ընտրել, որը մշակէ մի նախագիծ նոր արհեստներ մտցնելու, կամ եղած արհեստանոցները աւելի լաւ հիմունքների վրայ դնելու համար և նմանապէս դպրոց-արհեստանոցում, անցնող օ-

ժանդակիչ առարկաների ծրագիր կազմելու: Մասնաժողովի անդամներ ընտրւել էին տիկ. Մինասեան, Դաւթեան, Զաւարեան-Յակոբեան, Ֆլօրա Վարդանեան, կոյս Թայրեան և պ. Սոլովեան. այս մասնաժողովը իւր կողմից հրաւիրեց մասնակցելու մի քանի ձեռահաս և օգտակար անձնաւորութիւններ՝ Տիկ. Ե. Յարութիւնեան, պ. Ակունեանի և պ. Թերզիբաշեան: Այս վերոյիշեալ մասնաժողովը կազմել է մի նախագիծ, որը և դնում է ընդհանուր ժողովի քննադատութեան:

ԿԱՐ ՈՒ ՁԵԻՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

Կար ու ձեի արհեստանոցում 1908 թ. եղել են 10-ը աշխատաւոր կանայք, որոնցից 4-ը վարձով էին աշխատում, իսկ 6-ը, կատարելագործւում են գործնականապէս այդ արհեստի մէջ 1908 թ. ընթացքում, արհեստանոցում եղել է 200 պատւէր և բացի այդ 300 կտոր իր պատհասւել է բաղարի համար:

Կ Ա Ձ Մ Ա Տ Ո Ւ Ն

Կազմարարական արեստանոցում, եղել են 15 աշակերտուհի: Արհեստների բացակայութիւնը հայ կանանց մէջ մի տեսակ նոխապաշարմունք է առաջ բերել դէպի արհեստները, համարելով այդ տղամարդու գործ: Այս հանգամանքից դրդւած, վարչութիւնս այս տարի հրաւիրեց կին կազմարարուհի, իբրև դասատու: Աշակերտուհիները տեսնելով կենդանի օրինակը, այժմս աւելի լաւ են վերաբերւում դէպի այդ արհեստը:

Արհեստանոցում այս տարւայ ընթացքում եղել է 6 բրօշիւրովկա և կազմել են մօտ 20« կտոր գիրք:

Ընկերութիւնս սուղ միջոցների պատճառաւ չի կարողացել ձեռք բերել մի քանի անհրաժեշտ կազմարարական մեքենաներ, որոնց բացակայութիւնը խանգարում է այս գործի յառաջադիմութեան:

Դ Պ Ր Ո Յ—Ա Ր Հ Ե Ս Տ Ա Ն Ո Յ

Դպրոցի արհեստանոցում, անցնում են օժանդակիչ առարկաներ արհեստների համար և այդպիսով տալով օգտակար գիտելիքներ, դպրոց արհեստանոցը ստեղծում է աւելի գիտակից արհեստաւորներ, որոնք աւելի մեծ դիւրութեամբ և աւելի լաւ տեսակի աշխատանքներ են արդիւնաբերում քան տգէտ բանւորները, բացի այդ դպրոց արհեստանոցը գիտակցութիւն առաջ բերելով բանւորների մէջ ազատում է նրանց կապիտալիստ տէրերի շահագործումներից:

Ըրկերութեանս պատահել է լսել շատ տխուր փաստեր բանւորունիների կեանքից, որը առաջ է գալիս նոցա տգիտութիւնից, երբ կապալի ժամանակ 2 զոյգ գուլպան 5 կ. հաշւելով, 10 զոյգի համար նոցա վճարում էին 25 կոպէկ, նոքա զարմանում էին և ասում, որ կապալառուի մօտ էլ այդ նոյն պայմանով էին վարձել, բայց այդչափ չէին ստանում: Ակներև է որ կապալառուն օգտւելով այն հանգամանքից, որ բանւորունին տգէտ է և չի կարող հաշւել թէ 10-ի մէջ քանի զոյգ կայ, վճարում է նրան աւելի քիչ, քան պարտաւոր էր:

Այս տարի դպրոց-արհեստանոցի 2 բաժանմունքում եղել են 37 հոգի, որոնցից 3-ը հեռացել են տարւայ ընթացքում, 2-ը Պարսկաստան են գնացել, իսկ մէկ ամուսնացել է:

Դպրոց-արհեստանոցի 2 բաժանմունքը սենեակների քչութեան պատճառաւ, գետեղած է մի սենեակի մէջ, որը մանկավարժական տեսակէտից մեծ անյարմարու-

թիւններ է առաջացնում և խանգարում է դպրոց-արհեստանոցի յառաջադիմութեանը, ցանկալի էր վերացնել այդ անյարմարութիւնը:

Աշակերտունիներից շատերին Վարչութիւնս տւել է ձրի հագուստ և զեղօրայք տօներին կազմակերպել է աշակերտունիների համար հանգէսներ:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆԻԻԹԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Պէտք է նկատել, որ «Մեղու» Ընկ. Վարչութիւնը իւր 1908 թ. գործունէութեան շրջանում շատ մեծ նիւթական խոշորագոյնների է հանդիպել:

Քաջ յայտնի է. Ընկ. բոլոր անդամներին, որ «Մեղու» ընկ. լինելով դեռ ևս մանուկ հասակում, նիւթական և ոչ մի ապահովութիւն չունի, իսկ անդամակցական վճարները բաւարարութիւն չեն տալիս նորա էական պահանջներին, այնպէս որ պակասը լրացնելու համար «Մեղու» Ընկ. Վարչութիւնը կազմակերպել է աշնանը մի ներկայացում, ապրիլին զբօսանք և ամառը վիճակախաղ:

Վարչութիւնս շատ յաճախակի լսել է դժգոհութիւններ զանազան անհատների կողմից, իբր «Մեղու» ընկերութիւնը շատ է դիմում հասարակութեանը, բայց այդպիսի դժգոհութիւններ յայտնողներից և ոչ մէկը չէ ցոյց տւել մի ուրիշ ճանապարհ, մի ուրիշ ելք, որով վարչութիւնս կարողանար բանւորել իր միջոցները և քանի, որ բոլոր բարեգործական հիմնարկութիւնները դեռ ևս չեն կարողացել մշակել ուրիշ միջոցներ, որոնցով կարողանային ապահովել իրենց դրութիւնը, ուստի Վարչութիւնս խոհեմութեամբ տանելով այդ նկատողութիւնները, շարունակեց իր գործը և մեծ դժւարութիւններով հանդերձ կազմակերպեց այդ արդիւնաբեր զբօսանքները, որոնցով և կարողացաւ պահպանել իր գոյութիւնը:

Սիրում ենք հաւատալ, որ կանցնեն «Մեղու» ընկե-

րութեան մանկութեան այս ծանր ու դժւար օրերը և մօտ ապագայում «Մեղու»-ն այլևս հասարակական օժանդակութեան կարիք չի ունենայ: Նա ընդարձակելով իր ազնիւ աշխատանքների շարքերը, աշխատանքի դրօշակի տակ, իր սեպհական աշխատանքներով կպահպանէ իր գոյութիւնը:

«Ներկայացնելով 1908 թ. տարեշրջանի հաշւետուութիւնը «Մեղուն» դնում է իւր գործունէութիւնը հասարակութեան և մամուլի քննադատութեան և ուրախ կլինի լսելու ձեռնհաս մարդկանց կարծիքները և խորհուրդները:

Վարչութիւնն օգտուելով առիթից յայտնում է իր անկեղծ շնորհակալութիւնները, այն բոլոր հաստատութիւններին և մասնաւոր անձանց, որոնք իրենց նիւթական և բարոյական աջակցութեամբ քաջալերեցին ընկ. վարչութեան ջանքերը, մասնաւորապէս բժ. Շխեանին, որը ձրիապէս բժշկել է աշխատանքի և տան—աշակերտունիներին և բանւորունիներին, տիկ. Մ. Աբեանցին, որը էժան վաւարմարարութեան տակ, նոյնպէս տիկ. Յովհաննիսեանին, օր. Արարատեանին տիկ. Շախպարոնեանին, տիկ. Շխեանին տիրունի Զարգեղեանին, պ. Ակունեանին և պ. Թերզիբաշեանին, որոնք մօտ մասնակցութիւն են ցոյց տւել ընկերութեան գործերին:

ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ «ՄԵՂՈՒ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ 1908 Թ. ՄԱՅԻՍԻ 25-Ի ԸՆՀԴԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՐ

Յերեկուայ ժամի 12-ին վարչութեան նախագահահուին, տիրունի Մինասեանը բացեց ժողովը որին ներկայ էին ընկերութեան 38 անդամունիներ և առաջարկեց ընտրել ընդհանուր ժողովի նախագահ և քարտուղար:

Նախագահ ընտրուեց իշխանունի Մարիամ Թումանեանը, իսկ քարտուղար տիկին Հրանուշ Թովչեանը:

Նախ և առաջ կարդացւեց մի համառօտ զեկուցում վարչութեան գործունէութեան ընկերութեան հիմնելու օրից մինչև 1908 թ. յունվարի 1-ը: Վիճաբանութիւնների նիւթ դարձաւ զեկուցման այն կէտը, որ վերաբերում է «աշխատանքի տան» նախապատրաստական, այսինքն կրթական մասին: պ. Եսայեկեանը հարց բարձրացրեց, թէ արդէօք ծխական դպրոցների ամբողջ ծրագիրն են անցնում դպրոցում, թէ նրա մի մասը: Մտքերի փոխանակութիւններից պարզւեց որ դպրոցում անցնում են միայն այն առարկաները, (ծխական դպրոցի ծրագրով) որոնք անհրաժեշտ են արհեստների համար, ուստի հասարակութեանը չմոլորեցնելու համար զեկուցման այդ կէտը պիտի փոխել այդ մտքով:

Դրամական հաշիւը հաստատուեց առանց որևէ առարկութեան և ապա անցաւ 1908 թ, նախահաշիւ քննութեան: Ընդհանուր ժողովի ուշադրութիւնը գրաւեց կազմարարական արհեստը, որ մտցրել է վարչութիւնը դպրոցում: Տիրունի Մինասեանի և կազմարարութեան ուսուցչի բացատրութիւնից երևաց որ գործը կանոնաւոր դրամ չէ մեքենաների պակասութեան պատճառով և այդ պատճառով չպէտք է մեծ եկամուտ սպասել այդ գործից:

Իշխ. Մարիամ Թումանեանը առաջարկեց ընդհանուր ժողովին նախ վճռել այն հարցը, թէ ցանկալի է շարունակել այդ արհեստը թէ ոչ: Եթէ վճռուի դրական կերպով, այնուհետև մեքենաներ ձեռք բերելու մասին վիճաբանութիւնները աւելորդ են, քանի որ առանց մեքենաների անկարելի է գործը շարունակել: Անդամները համարեայ միաձայն վճռում են շարունակել կազմարարական արհեստը նոր հարց է բարձրանում, թէ որտեղից վերցնել մեքենաներ առնելու համար անհրաժեշտ գումարը, մօտ 1000

րուբլի: Տիկին Օրդուխանեանը առաջարկում է պարտա-
ւորեցնել իւրաքանչիւր անդամին 10 րուբլի հաւաքել ա-
մառուայ ընթացքում և քանի որ այժմ 100 անգամ կայ,
արդէն լրանում է 1000 րուբլի: Մտքերի փոխանակու-
թիւնից յետոյ եկան այն եզրակացութեան, որ անյարմար
է պարտաւորացնել անդամներին, այլ թող ամեն մէկը ա-
նի ինչ որ կարող է, իսկ իբրև ֆոնդ այդ գումարին յատ-
կացնել 100 րուբլին, որ նւիրել է Կոմսուհի Վարանցով—
Դաշկովը: Ժողովը լիազօրութիւն տւեց վարչութեանը գնել
մեքենաները ամառուայ ընթացքում, եթէ դէպք պատահի:
Նախահաշւի մէջ նկատուեց մի սխալ: Ֆոնդի օգտին յատ-
կացրած պիտի լինի 1000 րուբ. իսկ ոչ թէ 200 ր. և
վարչութիւնը պարտաւորւում է ուղղել այդ սխալը փոխե-
լով բալանսը: Անդամներից միքանիսը հարց բարձրացրին
վարժուհիների ուժիկի մասին, գտնելով շատ չնչին նը-
րանց վարձատրութիւնը: Վարչութիւնը բացատրեց, որ
ընկերութեան միջոցները շատ սուղ են և նա հազիւ կա-
րողանում է ծայրը ծայրին հասցնել: Եթէ հնարանորու-
թիւն լինի վարչութիւնը ինքը մտադիր է աւելացնել ու-
ճիկները: Տիկին Տէր-Ստեփանեանը, որ հսկում է կապա-
լով վերցրած կարերին, ընդհանուր ժողովի ուշադրութիւ-
նը դարձրեց այն հանգամանքի վրայ որ վարչութիւնը հը-
նարաւորութիւն չունի ստուգելու բոլոր կարանդանների
տնտեսական գրութիւնը և այդ պատճառով յաճախ պա-
տահել է, որ ճարպիկ ե համեմատաբար ապահով կանայք
աւելորդ կարեր են վերցրել, իսկ աւելի չքաւորները զը-
կւել են աշխատանքից երաշխաւոր չունենալու պատ-
ճառով: Ընդհանուր ժողովը դրա առաջը առնելու համար
վճռում է ընտրել մի յատուկ մասնաժողով գլխաւորապէս
Հաւաքարքում բնակւող տիկիներէից, որովհետև աշխատա-
ւոր կանայք էլ այդ տեղերիցն են և պարտաւորեցնել այդ
մասնաժողովին մանրամասը քննել խնդրատուների գրու-

թիւնը: Իշխ. Մարիամ Թումանեանի առաջարկութեամբ
այդ մասնաժողովի կազմակերպութիւնը յանձնւեց տ.
Վարդունի Յովհաննիսեանին որը սիրալիւր կերպով համա-
ձայնութիւն տուեց: Նախահաշիւը հաստատելուց յետոյ,
վարչութեան առաջարկութեամբ շնորհակալութիւն յայ-
տնւեց պ. Նսայրեկեանին որը երգեցողութեան ձրի դա-
սեր էր տալիս, բժ. Մալաքեանին և բժ. Արեանին որոնք
ձրի բժշկում էին աշակերտունիներին և պ. Թերզիբա-
շեանին որը զանազան ձևերով ծառայութիւններ է մա-
տուցել ընկերութեանը:

Այնուհետև վարչութեան նախագահունի Տիրունի մի-
նասեանը և իշխ. Մարիամ Թումանեանը մի քանի խօս-
քով բացատրեցին ժողովին կոմս. Վարանցով-Դաշկովի ա-
րած օգնութեան մասին: Բանից երևաց որ, առանց կոմ-
սուհու միջամտութեան վարչութիւնը չէր ստանայ կարե-
րի կամպալը և դեռ կկորցնէր այն գրաւականը, որ դրել
էր աճուրդին մասնակցելու իրաւունքի համար: Ընդհա-
նուր ժողովը միաձայն ընտրեց կոմսուհուն պատւաւոր
անդամ:

Վարչութիւնը յայտնեց, որ իր կազմից վիճակով գուրս
են գալիս տ. տ. Դաւթեան, Զաւարեան, Թեւեան և Թով-
չեան: Ժողովը ցանկութիւն յայտնեց վերընտրել նոյն ան-
դամներին, բայց տ. տ. Զաւարեան և Թովչեանը միան-
գամայն հրաժարուեցին ծանրաբեռնւած լինելով ուրիշ
գործերով: Առաջարկուեցին մի քանի թեկնածուներ, ո-
րոնցից գաղտնի քուէտրկութեամբ ընտրուեցին կոյս Թա-
յիրեան տ. տ. Օրդուխանեան, Վարդանեան և Դաւթեան:
Փոխանդամունիների և վերաստուգիչ յանձնաժողովի ըն-
տրութիւնը յետաձգուեց մինչև միւս կիրակի ժամանակ
չլինելու պատճառով: Ժողովը փակուեց ժամի 2 1/2 ին:

Ընդհանուր ժողովի նախագահ՝

Իշխ. Մարիամ Թումանեան

Քարտուղարի փոխարէն՝ Սովիա Մինասեան

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ «ՄԵՂՈՒ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ 1908
Թ. ՄԱՅԻՍԻ 25-Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒ-
ԹԻՒՆԸ:

1908 թ. Յունիսի 1-ին ցերեկուայ ժամի 1-ին վար-
չութեան նախագահունի՝ Տիրունի Մինասեանը բացեց ժո-
ղովը, և առաջարկեց այդ ժողովի համար նախագահ և
քարտուղար ընտրել:

Նախագահ ընտրուեց Տիկին Երանունի Յարութիւ-
նեան, իսկ քարտուղար տիկին Վարդունի Յովհաննէսեան:

Օրակարգն էր. վարչութեան 3 նոր անդամների 4
փոխանդամների 4 վերաստուգիչ յանձնաժողովի և 2 փո-
խանդամների ընտրութիւնը:

Ընտրուեցան վարչուպեան անդամներ տ. տ. Առֆիա
Զաւարեան—Յակոբեան տ. Ս. Մելիք-Շահնազարեան և
Մարիամ Թեւեան փոխանդամն Օր. Մաքիամ Արարատեան
օր. Եղիսաբէթ Գառպարեան, տիկին Վարդունի Յովհան-
նիսեան և տ. Ա. Վրթանիսեան. վերաստուգիչ յանձնաժո-
ղովի անդամներ տ. Հրանուշ Թովչեան, տ. Տէր-Մինասեան,
տ. Սոֆիա Թէրզիբաշեան: Մասնաժողովի փոխ անդամներ
Տիրունի Աննա Զարթեղեան և օր. Աննա Շահվերդեան:

Ժողովը փակուեց ժամը 3-ին,

Նախագահ՝ Ե. Յարութիւնեան

Քարտուղար՝ Վարդունի Յովհաննիսեան

УНКСФ

№ №	Մ Ո Ւ Տ Ք Ի Յ Օ Ղ Ո Ւ Ծ Ն Ե Ր	Նախնշւ. սպասուում էր		Իսկապէս մուտք է եղել	
		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
1	Մնացորդ գումար 1907 թուից՝ ա) դրամով . . . 1338—47 բ) ինվէնտարով . . . 400— —	—	—	1738	47
2	⁰ / ₀ դրամապիւից	—	—	8	83
3	Ընկերութեան մի աւելորդ սենեակից վարձ	—	—	240	—
4	Մուտք աշխատանքի տանից . . .	700	—	750	—
5	Անդամավճարներ (տես ցուցակը) .	500	—	566	—
6	Նուէրներ (տես ցուցակը)՝ ա) դրամով . . . 546—13 բ) իրեղէններով . . . 49—50	550	—	595	63
7	Ներկայացումներէից, զբօսանքից, բազարից և այլն	1800	—	2200	—
8	Պարբերական օժանդակութիւն Քաղ. վարչութիւնից	150	—	150	—
9	Կապալաներից՝ ինտէնդանտատվոյում և քաղ. կանանց հիւանդանոցում .	3500	—	3345	85
		7200	—	9594	78

Աշխատանքի տան Ընկ. 1908 թվ.ի
մտից հաշվւր.

648.

[illegible]

Թիֆլիսի հայուհեաց «Մեղու» Աշխատանքի և ֆնանսի

ԵԿԱՄՈՒՏ

№ №	ԶՈՒՏ ԵԿԱՄՈՒՏԻ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ	Գումար	
		Բ.	Կ.
1	Փոխանցումն 1907 թվի հաշուից՝ ա) զբամով . . . 1338—47 բ) ինվէնտարով . . . 400—	1738	47
2	0/0 խնայած գումարներից	8	83
3	Արդիւնք Աշխատանքի տանից և կապալներից	3015	40
4	Անդամավճարներ	566	—
5	Նուէրներ՝ ա) զբամով 546—13 բ) իրեղէններով 49—50	595	63
6	Ներկայացումներից, զբօսանքներից, բազարից և այլն.	1365	—
7	Պարբերական օժանդակութեան քաղ. վարչութիւնից	150	—
		7439	33

տանքի Տան Ըսկերութեան 1908 թուի հաշիւը.

ԾԱԽՔ

№ №	ԻՍԿԱԿԱՆ ԾԱԽՔԻ ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ	Գումար	
		Բ.	Կ.
1	Աշխատանքի տան ծախքեր՝ ա) Տան վարձ 600 բ) Ռոճիկներ ծառայողներին 1680	2280	—
2	Վարձատրութիւն աշխատաւոր կանանց	2625	29
3	Մանր ծախքեր	24	73
		4930	02
	Առ 1-ն յունւար 1909 թուի մաքուր արդիւնք ստացուել է՝ ա) զբամով 2009—31 բ) ինվէնտարով 500—	2509	31
		7439	33

Թիֆլիսի հայուհեաց «Մեղու» Աշխատանքի
1908 թվի

ԱԿՏԻԻ

տանքի ճան հնկերութեան
բալանսը

ՊԱՍԻԻ

№ №	Կ Ա Ր Ո Ղ Ո Ի Թ Ի Ի Ն	Գումար	
		Բ.	Կ.
1	Թիֆլիսի առևտրական բանկում № 3944 ընթացիկ հաշվով	1753	—
2	Նոյն տեղը պահեստի № 51704 տոմսակով	150	—
3	Պետական խնայող. գանձարանում № 39122 գրքով	8	83
4	Առ ձեռն դրամ ընկ. գանձապահի մօտ — առ 1-ն յունւարի 1909 թվի	97	48
5	Հնկերութեան ինվէնտարը	360	—
6	Ձեռագործի նիւթեղէներ.	140	—
Բալանս		2509	31

№ №	Պ Ա Ր Տ Ք	Գումար	
		Բ.	Կ.
1	Հնկերութեան ֆօնդ կազմելու համար վար- չութեան որոշմամբ յատկացրած է (ի հաշիւ առնելով անցեալ տարեհաշիւ 1000 ռ. հետը)	2000	—
2	Ծախքի գումար մնում է.	509	31
Բալանս		2509	31

Թիֆլիսի Հայուհեաց «Մեղու»
1909 թուի

ՄՈՒՏՔ

№ №		1908 թ. մուտքը		Ենթադր. 1909 թ.	
		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
1	0/0 դրամագլխից	—	—	25	—
2	Արդիւնք աշխատանքի տանից	750	—	750	—
3	Անդամավճարներ	566	—	600	—
4	Նուէրներ	595	63	500	—
5	Ներկայացումներ, զբօսանքներ և այլն	2200	—	2300	—
	Պարբերական օժանդակութիւն քաղ				
6	վարչութիւնից	150	—	150	—
	Կապալներից	3335	85	1500	—
				5825	—

Աշխատանքի տան ընկերութեան
հախահաշիւը

ԵԼՔ

№ №		1908 թ. ծախսեր		Ենթադր. 1909 թ.	
		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
1	Աշխատանքի տան ծախքեր՝ ա) Տան վարձ, վառելիք, լուսա- վորութեան և մանր ծախք	1260	45	900	—
	բ) Ռոճիկներ ծառայողներին	1680	—	2000	—
	գ) Կապալի ծախքեր	600	—	500	—
2	Օժանդակութիւն աշխատ. կանանց	2625	29	1000	—
3	Ինվէնտար ձեռք բերելուն	60	—	100	—
4	Ներկայացումներ, զբօսանքներ և այլն կազմակերպութեան	835	—	800	—
5	Մանր ծախքեր	24	73	25	—
6	Փօնդի գումարն աւելացնելուն	2000	—	500	—
				5825	—

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ տ. Սուփիա Մինասեանց
Գանձապահ՝ Կոյս Հովսիսիմէ Թայիրեանց
Փոխ-Նախագահ՝ տ. Ս. Զաւարեան-Յակովբեանց
Քարտուղար՝ տ. Ֆլորա Վարդանեան
Անդամներ տ. Ս. Դաւթեան
տ. Ս. Շահնազարեանց
տ. Մ. Թեւեան (որի բացակայութեան պատ-
ճառով հրաւիրուել է օր, Մ. Արարատեան)
տ. Գ. Օհանեան
տ. Ե. Աբրահամեան
տ. Ա. Եղիազարեան
տ. Ա. Օրդուխանեան
օր. Մ. Կարա-Մուրզա

Փոխ-անդամներ՝ օր. Ե. Գասպարեան
օր. Արարատեան
տ. Ա. Վրդանեսեան
տ. Վ. Յովհաննիսեան

Վերաստուգիչ յանձն. անդամ. տ. Հրանոյշ Թովիչեան
տ. Մ. Տէր-Մինասեան
տ. Ս. Թերզիբաշեան

Փոխ-անդամներ՝ օր. Ա. Շահվերդեան
տ. Ա. Զարդեղեան

ՎԵՐԱՄՏՈՒԳԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻԹՆԸ

Գննութեան ենթարկելով «Մեղու» Աշխտանքի տան
ընկերութեան դրամական հաշիւները 1908 թուի յունվա-
րի 1-ից մինչը 1909 թուի յունվարի 1-ը, յանձնաժողովս
այդ հաշիւները գտաւ ճիշտ, ծախքերը փաստաթղթերով
վաւերացրած և դրամական կարողութիւնը լրիւ և ան-
վտանգ:

Վերաստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ
տ. Հ. Թովիչեան
տ. Մ. Տէր-Մինասեան
տ. Ս. Թերզիբաշեան

1909 թ. յունիս
Թիֆլիս.

1908 թ. անդամների ցանկը և նրանց վճարած գումարը

ՊԱՏՈՒԱԿՈՐ ԱՆԴԱՄ

Կոմսուհի Վարանցովա-Դաշկովա

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄ

Կոյս Հովհաննիսյան Թայրեանց

Ի Ս Կ Ա Կ Ա Ն Ա Ն Դ Ա Մ Ն Ե Ր

- 1 տ. Միլեան Վարվառէ 12 ռ.
- 2 տ. Քաջազնանի Սաթենիկ 12 ռ.
- 3 տ. Չարգարեան Նունէ 12 ռ.
- 4 տ. Վրդանեսեան Ամալեա 12 ռ.
- 5 տ. Օրդուխանեան Աննա 10 ռ.
- 6 տ. Հեղուբեան Եղիսարէթ 10 ռ.
- 7 տ. Բասուրեմաճեան Վ. 6 ռ.
- 8 տ. Դաւթեան Սոփիա 6 ռ.
- 9 տ. Դաւթեան Մարիամ 6 ռ.
- 10 տ. Երզնկեան 6 ռ.
- 11 տ. Մինասեան Սոփիա 6 ռ.
- 12 տ. Մարտիրոսեան Հայ. 6 ռ.
- 13 տ. Աբովեան 5 ռ.
- 14 տ. Բոյաճեան Արաքսիա 5 ռ.
- 16 տ. Բողարջեան Մարիամ 5 ռ.
- 16 տ. Եղիազարեան Աղեք. 5 ռ.
- 17 տ. Երիտան 5 ռ.
- 18 տ. Ելակին Շուշանիկ 5 ռ.
- 19 տ. Թամաճեան Եղիսար. 5 ռ.
- 20 օր. Իզմիրեան Հեղինէ 5 ռ.
- 21 տ. Խաչատրեան Եղիսար. 5 ռ.
- 22 օր. Խանխալամեան 5 ռ.
- 23 տ. Խանգամիրեան 5 ռ.
- 24 տ. Մայսէկա 5 ռ.
- 25 տ. Յովհաննիսեան Շուշան. 5 ռ.
- 26 տ. Յովհաննիսեան Վարդ. 5 ռ.
- 27 տ. Շիսեան Նատալիա 5 ռ.
- 28 տ. Նալչազարեան Սաթ. 5 ռ.
- 22 տ. Շահպարտեան Վարդ. 5 ռ.
- 30 տ. Ջանիդարեան 5 ռ.
- 31 տ. Սահակեան Բաբո 5 ռ.
- 32 տ. Սարգսեան Մարգ. 5 ռ.
- 33 տ. Տէր-Յակոբեան Ս. 5 ռ.
- 34 տ. Տէր-Յակոբեան Թամ. 5 ռ.
- 35 տ. Աբրահամեան Եղիս. 4 ռ.
- 36 տ. Ամիրզեան Սաթ. 4 ռ.

- 37 տ. Ամիրզեան Օլգա 4 ռ.
- 38 տ. Յակոբեան Շուշանիկ 4 ռ.
- 39 տ. Շարբարջեան Եւա 4 ռ.
- 40 տ. Սահակեան Եւա 3 ռ.
- 41 տ. Աշխուրեմեան Նատ. 3 ռ.
- 42 օր. Արարատեան Մար. 3 ռ.
- 43 օր. Աղայեան Անահիտ 3 ռ.
- 44 տ. Արզումանեան Ս.
- 45 տ. Անաիչեան 3 ռ.
- 46 օր. Արեշեան 3 ռ.
- 47 տ. Աբուրեան 3 ռ.
- 48 տ. Աբրահամեան Օ. 3 ռ.
- 49 տ. Ալեքսանեան 3 ռ.
- 50 տ. Առլեճեան Եղիսարէթ 3 ռ.
- 51 տ. Ասլամազեան Ֆլօրա 3 ռ.
- 52 տ. Անանեան Ոսկի 3 ռ.
- 53 տ. Անանեան Կատարինէ 3 ռ.
- 54 տ. Ասլամազեան Վար. 3 ռ.
- 55 տ. Ասլամազեան Վառ. 3 ռ.
- 56 տ. Ապրեսեան Գայանէ 3 ռ.
- 57 օր. Արդութեան Ս. (Իշխ) 3 ռ.
- 58 տ. Բուրաբաբեան Ա. 3 ռ.
- 59 տ. Բողարճեան Աննա 3 ռ.
- 60 տ. Բէզլարեան Թագուհի 3 ռ.
- 61 տ. Գայտամակին 3 ռ.
- 62 օր. Գասպարեան Եղիս. 3 ռ.
- 63 տ. Գուրեան Աննա 3 ռ.
- 64 տ. Դիլանեան Փեփրոնէ 3 ռ.
- 65 տ. Դաւթեան Քալի 3 ռ.
- 66 տ. Ջաւարեան Սոփիա 3 ռ.
- 67 տ. Ջոնարեան Շուշա. 3 ռ.
- 68 տ. Ջարգարեան Նունէ 3 ռ.
- 69 տ. Ջարգեղեան Աննա 3 ռ.
- 70 տ. Թերզիբաշեան Սոփիա 3 ռ.
- 71 տ. Թումայեան Հովհան. 3 ռ.

- 72 տ. Թովչեան Հրանդ 3 ռ.
- 73 տ. Թումայեան Այան 3 ռ.
- 74 տ. Թումանեան Մ. (Իշխ) 3 ռ.
- 75 Կոյս Թոյրեան Հովհաննիս 3 ռ.
- 76 տ. Լիսիցեան Կատարինէ 3 ռ.
- 77 տ. Ծուրինեան Մարգար. 3 ռ.
- 78 օր. Ծերեթելի 3 ռ.
- 79 տ. Կաֆեան Սաթենիկ 3 ռ.
- 80 տ. Յովհաննիսեան Դարիա 3 ռ.
- 81 տ. Յակոբեան Եղիսարէթ 3 ռ.
- 82 տ. Յարութիւնեան Մար. 3 ռ.
- 83 տ. Յարութիւնեան Աննա 3 ռ.
- 84 տ. Նէրսէսեան 3 ռ.
- 85 տ. Նազարեան Ե. 3 ռ.
- 86 տ. Շիսեան-Փիտոյեան 3 ռ.
- 87 օր. Շահվերդեան 3 ռ.
- 88 Տիր. Շիրոյեան 3 ռ.
- 89 տ. Շիսեան Մարիամ 3 ռ.
- 90 տ. Պապովեան Մարիամ 3 ռ.
- 91 օր. Սալինեան Սաթենիկ 3 ռ.
- 92 օր. Սարգսեան 3 ռ.
- 93 օր. Սիրերբերկեան Մար. 6 ռ.
- 94 օր. Սիրերբերկեան Հովհ. 3 ռ.
- 95 տ. Սուրինեան Մարիամ 3 ռ.
- 96 տ. Սահաթսազեան Նունէ 3 ռ.
- 97 տ. Սարգսեան Օվսաննա 3 ռ.
- 98 տ. Սուքասեան Կատար. 3 ռ.
- 99 տ. Վարդանեան 3 ռ.
- 100 տ. Վարդապետբերկեան 3 ռ.
- 101 տ. Վարդաթեան 3 ռ.
- 102 տ. Տէր-Ստեփանեան 3 ռ.

- 103 տ. Տէր-Տէրեան 3 ռ.
- 104 տ. Փերալեան 3 ռ.
- 105 օր. Խիզանեան Սոփիա 3 ռ.
- 106 օր. Կարա-Մուրզա Մար. 3 ռ.
- 107 տ. Կամսարեան 3 ռ.
- 108 տ. Կալալեան Նունէ 3 ռ.
- 109 տ. Հախվերդեան Աննա 3 ռ.
- 110 տ. Դուկասեան Թագուհի 3 ռ.
- 111 տ. Մելիք-Շահնազարեան Սոփիա 3 ռ.
- 112 տ. Մարգարեան Եղիս. 3 ռ.
- 113 տ. Մէլքումեան Վառվա. 3 ռ.
- 114 Տիր. Մեհրաբեան Նունէ 3 ռ.
- 115 օր. Միրզոյեան Աննա 3 ռ.
- 116 տ. Մարգարեան Հովհան. 3 ռ.
- 117 տ. Մովսէսեան Եղիս. 3 ռ.
- 118 տ. Մանուէլեան Եւա 3 ռ.
- 119 տ. Յովհաննիսեան Դիլի. 3 ռ.
- 120 տ. Յովհաննիսեան Օլգա 3 ռ.
- 121 տ. Մ. Տէր-Մինասեան 2 ռ.
- 122 տ. Դէկարխանեան Եղիսանէթ 3 ռ.
- 123 Տիրուհի Մամիկոնեան 3 ռ.
- 124 տ. Յովհաննիսեան Օ. 3 ռ.
- 125 տ. Օհանեան 3 ռ.
- 126 տ. Յարութիւնեան Ե. 3 ռ.
- 127 տ. Ջախմախչեան Գայ. 3 ռ.
- 128 Ջախմախչեան Ռուզան 3 ռ.
- 129 Ջախմախչեան մարիամ 3 ռ.

Օ Ժ Ա Ն Դ Ա Կ Ա Ն Դ Ա Մ Ն Ե Ր

- 130 պ. Քիւրքճեան Մկրտիչ 10 ռ.
- 131 պ. Սարգսեան Կ. 10 ռ.
- 132 պ. Գրիգորեան Ա. 5 ռ.
- 133 պ. Բաղդասարեան Ա. 5 ռ.
- 124 պ. Մերաբեան Գ. 5 ռ.
- 135 պ. Կարապետեան Գ. 5 ռ.
- 136 պ. Արամեանց Ս. 5 ռ.
- 137 պ. Յակոբեան Ա. 5 ռ.
- 149 պ. Եղիսան Հ. 5 ռ.

- 139 պ. Յուրինեան Կ. 5 ռ.
- 140 պ. Դուշուխանեան Կ. 5 ռ.
- 141 պ. Գասպարեան Ս. 5 ռ.
- 142 պ. Սարգսեան Ե. 5 ռ.
- 143 պ. Սարգսեան Ղ. 3 ռ.
- 144 պ. Ջաքարեան Չ. 3 ռ.
- 145 պ. Շաղինեան Գ. 3 ռ.
- 146 պ. Կովկա 3 ռ.

Ն Ի Ի Ր Ա Տ Ի Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր Ի Յ Ա Ն Կ Ը

Կովմսուհի Վարանցով-Դաշկովից 200 ռ.

Կոմս Վարանցով Դաշկովից 50 ռ.

տ. Մարգարիտ Աբեանից 50 ռ.

Միրզոյեանի նաւթ-արդիւնաբ.

ընկ. 100 ռ.

Մայրապ. Աբամելիքեանից 25 ռ.

X-ից 50 ռ.

տ. Աննա Գէորգեանից 25 ռ.

պ. Յակոբ Դուկասեանից 25 ռ.

բժ. Շխեանից իր որդու ծնունդեան տօնի առթիւ 5 ռ.

տ. Կ. Լիսիցեանից յօգուտ բա

բարի 3 ռ.

տ. Մեհրաբեանից Կոճորում մ.

քանի տիկիններից հա

ւաքած 13 ռ. 13 Կ.

Հնգամենը 546 ռ. 13 Կ.

Ն Ո Ի Է Ր Ն Ե Ր Ի Ր Ե Ր Ո Վ

Տ. Երևանցեանցից Հայի սերվիզ

Պ. Քոչարեանից 1 ստանոկ

» » 1 գօբէլ

Տ. Յակոբեանից 1 ինքնաեռ և

» » մահուդ սեղանի

Տ. Անանեանից 1 կարի մեքենայ

Հայր Շիրոյեանից 1 ստանոկ և

» » 1 կնիք

Պ. Զիլինգարեանից 1 պատի ժամ.

Տ. Արեշեանից 1 գրատախտակ

» » 3 նստարան

Պ. Ալիսանեանից 1 ապտէնկա

Տ. Դարեա Յովհաննիսեանից

» » 1 հայելի

Տ. Օհանջանեանից 1 ինքնաեռ

Տ. Ս. Շահնազարեանից 1 ինքնաեռ

Պ. Գևորգ Աբովեանից 2 պատ

կեր Կայսրի և Կայսրուհու:

0022939

2013 5541

NL0022939

